

LBRIS

We know
books

POVEȘTI • POVESTIRI

de Ion Creangă

VOL. I

⊗ErcPress

CUPRINS**Povești**

Soacra cu trei nurori.....	3
Capra cu trei iezi.....	14
Punguța cu doi bani.....	26
Dănilă Prepeleac.....	33
Povestea porcului.....	50
Povestea lui Stan Pățitul.....	71

Povestiri

Poveste (prostia omenească).....	100
Moș Nichifor Coțcariul.....	105
Povestea unui om leneș.....	128
Moș Ion Roată și unirea.....	131
Popa Duhu.....	136
Cinci pâni.....	145
Inul și cămeșa.....	151
Glosar.....	154

Tel.: 0733.901.433

E-mail: office@ercpress.com.ro

© Erc Press

Toate drepturile asupra acestui volum
aparțin Editurii Erc Press.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CREANGĂ, ION

Povești, povestiri / de Ion Creangă. - București : Erc Press, 2024

2 vol.

ISBN 978-606-602-937-7

Vol. 1. - 2024. - ISBN 978-606-602-938-4

821.135.1

POVEȘTI

SOACRA CU TREI NURORI

Era odată o babă, care avea trei feciori nal ți ca niște brazi și tari de virtute, dar slabi de minte.

O răzeșie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojiia ei, o vie cu livad ă frumoasă, vite și multe păseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ține feciorii și viitoarele nurori pe lâng ă sine – în casa bătrânească – și a nu orândui nimic pentru împărțeală până aproape de moartea sa. Așa făcu; și-i râdea inima babei de bucurie când gândea numai cât de fericită are să ăe, ajutată de feciori și mângâiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: „Voiu privighea nurorile, le-oiu pune la lucru, le-oiu struni și nu le-oiu lăsa nici pas a ieși din casă, în lipsa feciorilor mei. Soacră-mea – ăe-i țărna ușoară! – așa a făcut cu mine. Și bărbatu-meu – Dumnezeu să mi-l ierte! – nu s-a putut plânga că l-am înșelat sau i-am risipit casa; ...deși câteodată erau bănuiele... și mă probozea... dar acum s-au trecut toate!”

Tustrei feciorii babei umblau în cărăușie și câștigau mulți bani. Celui mai mare îi venea vremea de însurat,

și baba, simțind asta, umbla valârtej să-i găsească mireasă; și în cinci-șese sate, abia-abia putu nimeri una după placul ei: nu prea tânără, naltă și uscătivă, însă robace și supusă.

Feciorul nu ieși din hotărârea maică-sii, nunta se făcu și baba își luă cămeșa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să ție cu gura mare și să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră seară, baba începu să puie la cale viața nurori-sii. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cuiu. „De ce mi-am făcut clește? Ca să nu mă ard”, zicea ea. Apoi se suie iute în pod și coboară de acolo un știubeiu cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimerlii de păsat.

– Iată ce am gândit eu, noro, că poți lucra noaptea. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa malaiu; și când a veni bărbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc, de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată, până te-i mai odihni, ia furca în brâu și până mâni dimineață să gătești fuioarele aceste de tors, penele de strujit și malaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lângă îți doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede purura deschis și cu care văd, și noaptea, și ziua, tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

– Da, mămucă. Numai ceva de mâncare...

LIBRIS We know books
– De mâncare? O ceapă, un usturoiu și-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevastă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de-am putea sclipui să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreau să-mi pierd comăndul.

Apoi, când înseră, baba se culcă în pat, cu fața la perete, ca să n-o supere lumina de la opaiț, mai dând a înțelege nurori-sii că are s-o priviște; dar somnul o cuprinse îndată și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă; acuși la strujit pene, acuși îmbala tortul, acuși pisa malaiul și-l vântura de buc. Și dacă Enachi se pune pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spăla fața, ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa să munci biata noră până după miezul nopții; dar, despre ziuă, somnul o doborî și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de malaiu. Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începuse a trânti și-a plesni prin casă, încât biata noră, care de-abia ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arăte ce-a lucrat.

Încet-încet, nora s-a dat la brazdă, și baba era mulțumită cu alegerea ce-a făcut. Peste câteva zile, căraușii sosesc, și tânără nevastă, văzându-și bărbățul, mai uită din cele necazuri!

Nu trece mult, și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu, și-și ia un suțet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva încrucișată, dar foc de harnică.

După nuntă, feciorii se duc iarăși în căraușie și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei, ea le dă de lucru cu măsură și, cum înserează, se culcă, spuind nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tâlmăci apoi celelalte despre ochiul soacră-sii cel atoatevăzător, și așa, una pe alta se îndemneau la treabă, și lucrul ieșea gărlă din mâinile lor. Iară soacra huzurea de bine.

Dar binele, câteodată, așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... de aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i totdeauna cum se chitește, ce-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineață, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptor.

Baba se scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face, și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut și pace bună!

După nuntă, bărbății din nou se duc la treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură și, cum vine sara, se culcă după obicei.

Cele două nurori, văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

– Da' nu te tot codi, că mămuca ne vede.

– Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? Noi să lucrăm și ea să doarmă?!

– Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochiu neadormit, cu care vede tot ce facem, și-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat niciodată moarea ei.

– La ceafă?... Vede toate? N-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor, hăi?

– Ia, răbdări prăjite, dragă cumnățică... Iar dacă ești ămândă, ia și tu o bucată de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mănâncă.

– Ceapă cu mămăligă? D-apoi neam de neamul meu n-a mâncat așa bucate! Da' slănină nu-i în pod? Unt nu-i? Ouă nu sunt?

– Ba sunt de toate, ziseră cele două, dar sunt a mămucăi.

– Eu cred că tot ce-i a mămucăi e ș-al nostru, și ce-i al nostru e ș-al ei. Fetelor hăi! s-a trecut de șagă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mâncării, știi cola, ceva mai omenește; ș-acuși vă chem și pe voi.

– Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne-aprindem paie în cap? Să ne zvârlă baba pe drum?

– Las' dacă va dura capul! Când va întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

– Apoi dar... dă!... fă cum știi; numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

– Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună pacea și mi-e dragă gălceava. Și iese cântând:

„Vai, saracu' omul prost,
Bun odor la cas-a fost!”

Nu trece nici un ceas la mijloc, ș-un cuptor de plăcinte, câțiva pui pârпăi și în frigare și prăjiți în unt, o străchinoaică de brânză cu smântână și mămăliguța erau

gata. Apoi iute cheamă și pe celelalte două în bordeiu și se pun la masă cu toatele.

– Hai, fetelor, mâncați bine și pe Domnul lăudați, că eu mă răpăd în cramă s-aduc și un cofăiel de vin, ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gât.

După ce-au mâncat ș-au băut bine, le-au venit a cânta, ca rusului din gura gărliciului:

„Soacră, soacră, poamă acră,
De te-ai coace cât te-ai coace,
Dulce tot nu te-i mai face;
De te-ai coace toată toamna,
Ești mai acră decât coarna;
De te-ai coace-un an ș-o vară,
Tot ești acră și amară;
Ieși afară ca o pară;
Întri-n casă ca o coasă;
Șezi în unghiu ca un junghiu.”

Ș-au mâncat, ș-au băut, ș-au cântat până au adormit cu toatele pe loc.

Când se scoală baba în zori de ziuă, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară spărietă, dă încolo, dă pe dincolo, și când intră în bordeiu, ce să vadă? Bietele nurori jăleau pe soacră-sa... Pene împrăstiate pe jos, fărături, blide aruncate în toate părțile, cofăielul de vin răsturnat, ticăloșie mare!...

– Da' ce-i acolo? strigă baba înspăimântată.

Nurorile atunci sar arse în picioare; și cele mari încep a tremura de frică, cum e varga, și lasă capul în jos de rușine.

Iar cea cu pricina răspunde:

– Da' bine, mămucă, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca, și le-am făcut de mâncare, și le-am scos un

cofăiel de vin, și de aceea ne-am chefăluit și noi oleacă. Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

– Și m-au văzut cuscrii cum dormeam?

– D-apoi cum să nu te văz ă, mămuică?!

– Ș-apoi de ce nu m-ați sculat? Mânca-var ciurma să vă mănânce!

– D-apoi dă, mămuică, fetele aceste au spus că d-ta vezi tot; și de aceea am gândit că ești mânioasă pe tătuca și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mârniți, de mai nu le-a ticnit mâncarea.

– Ei, lasă, ticăloaselor, că vă voi dobz ăla eu de acum înainte!

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bun ă în casă cu baba. Când își aducea ea aminte de puicile cele naldolence și boghete, de vini șorul din cramă, de risipa ce s-a făcut cu munca ei și c-au văzut-o cuscrii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehămetiseră până și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tânără găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orânduiască totodată și moștenirea babei prin o diată nemaipomenită până atunci, și iată cum:

– Cumnatelor, zise ea într-o zi, când se a□au singure în vie. Nu putem tr ăi în casa aceasta de n-om face toate chipurile să scăpăm de hârca de babă.

– Ei, cum?

– Să faceți cum voi înv ăta eu și habar să n-aveți.

– Ce să facem? întrebă cea mai mare.

– Ia, să dăm busta în casă la babă și tu s-o iei de cănepa dracului și s-o trăsnești cu capul de perețele cel despre răsărit, cât îi putea; tot așa să faci și tu cu capul

babei, de perețele cel despre apus, ș-apoi ce i-oiu mai face și eu, veți vedea voi.

– D-apoi când or veni ai noștri?

– Atunci, voi să vă faceți moarte-n popușoi, să nu spuneți nici laie, nici bălaie. Oiu vorbi eu și cu dâșii, și las' dacă va □ceva!...

Se înduplecară și cele două, intrară cu toatele în casă; luară pe babă de păr ș-o izbiră cu capul de pereți până i-l dogiră. Apoi cea mai tânără, □ind mai șugubață decât cele două, trânteste baba în mijlocul casei ș-o frământă cu picioarele, ș-o ghigosește ca pe dânsa; apoi îi scoate limba afară, i-o străpunge cu acul și i-o presură cu sare și cu piper, așa că limba îndată se um□ă, și biata soacră nu mai putu zice nici cârc! și, slabă și stâlcită cum era, căzu la pat bolnavă de moarte.

